

HET RECHT VAN DE STERKSTE
VOLGENS BUYSSE EN BALDUK

'n vrjee farce

Marc Reynaert

PERSONAGES

Kamiel Balduk

Moeder Balduk

Maria Beert

Lizatje Beert

Vader Beert

Manse

Slijperke

Klod den Vos

Slimke

Mevrouw Pluimstaart

Meneer Pluimstaart

Opzichter

Pastoor

1.

Moeder Balduk kijkt in haar tas of ze volgende zaken bijheeft: de krant 'Het Volk', kauwgum en een baseballpet.

Vader Beert kijkt even over haar schouder mee in de krant en sloft dan, hij heeft de kozijntjes, naar de overkant van de scène. Haalt een fles boven en zet ze aan zijn lippen.

Moeder Balduk zoekt iets, maar vindt het niet. Gaat zitten.

MOEDER BALDUK: Dat is nu al heel mijn leven, hé, dat 'k ik iets zoek dat er niet is.

Kermis-, dansmuziek. Moeder Balduk zingt mee.

Maria en Slimke dansend op.

Vader Beert wendt zich tot het publiek en probeert met gebaren en articulatie duidelijk te maken dat zij zijn dochter is en Maria heet.

MOEDER BALDUK: (voor zich) Hé Muime, uw keisebanden vallen af. Ik zie u blute billen.

O gij, leugenaar.

O gij dwaze kalle. Hij zou hem plat op de grond leggen om er naar te kijken.

Dat hij naar zijn eigen benen kijkt, die vuilaard.

Hij kan ze niet zien. Zijn buik is te dikke.

Hij schatert het uit.

Als de muziek ten einde is, gaan Maria en Slimke pratend, lachend opzij.

Muziek.

Manse en Balduk dansend op.

Moeder Balduk wendt zich tot het publiek en probeert met gebaren duidelijk te maken dat hij haar zoon is en Kamiel heet. Geniet van hem bezig te zien en herhaalt regelmatig:

MOEDER BALDUK: 't Is toch een schone jongen hé.

VADER BEERT: (voor zich) Zie dat uw hoofd niet afvalt, Kamiel. Zijt ge met heur of met mij aan 't dansen?

Och gij dwaze konte.

Mijn ogen staan niet op mijn gat. Weet gij dat, Balduk: ze hee u nog nie eens bekeken.

Gij zijt jaloers, Manse. En zwijgt nu maar.

Moeder Balduk schatert het uit.

VADER BEERT: Changez!

Opwindende muziek.

Balduk ontdoet zich van Manse en pakt Maria vast om te dansen. Ze swingen of rocken. Slimke is ontzet, Manse jaloers. Slimke wordt kwaad op zichzelf. Gooit zijn pet op de grond. Balduk geeft ze een trap, zodat ze bij Manse belandt, die ze op Slimkes hoofd zet en hem aanzet om met haar te dansen. Ze lopen de anderen voor de voeten, maar dit heeft geen effect. Ze willen de betere dansers zijn.

Plots drukt Balduk Maria hard tegen zich aan en probeert haar te zoenen. De muziek valt stil.

Tableau vivant van Balduk en Maria en Slimke en Manse.

Maria en Balduk nemen een stoel, Slimke en Manse gaan op de grond zitten. Ze doen lachend het verhaal van de verkrachting.

BALDUK: Ik had Maria zodanig vast dat ze mij niet kon ontsnappen.

MARIA: Kamiel drukte mij achterover.

BALDUK: Ja, want 'k wilde Maria op haar rug krijgen, natuurlijk en 't lukte.

MARIA: 'k Landde op mijn rug ...

BALDUK: 't Was een zachte landing.

MARIA: 'k Heb de blauwe plekken nog niet geteld.

Manse en Slimke naar voor.

BALDUK: Ga je ook iets zeggen, Slimke?

SLIMKE: 'k Balde al mijn krachten samen in die ene vuist (*toont hem*)

MANSE: 'k Riep: niet reageren, Slimke, probeer nooit om een beeste zijn prooi af te pakken. 'k Zou niet willen hebben dat ge 't een en 't ander mankeert van onder ...

SLIMKE: Ja, stel je voor, ik nog zo jong en nog een heel leven voor mij en we zijn dan beginnen klappen over 't weer en die weerman op VTM, die altijd in de décolletés kijkt van de omroepsters.

BALDUK: En ondertussen had ik mijn speelgoed gevonden en was 't genieten natuurlijk. (*hijgt*)

MARIA: En ik maar schreien van ellende en god en heel de hemel aanroepen van god och here toch och here toch ...

BALDUK: En als de patronen op waren, heb ik mijn wapen opgeborgen en haar gezegd: uw plaats, Maria is nu bij mij en niet bij hem. Ik ben de baas. 'k Voel mij 'n Amerikaan. 't Recht is aan de sterkste. (*roept*) Moeder, heb je ze mee?

MOEDER BALDUK: Ja 'k jongen, hier zie, (*ze haalt een baseballpet uit haar tas*) wacht er is hier geen spiegel, 'k zal ze k'ik op uw kopke zetten. Want dat moet schoon recht staan. En moet ge ook een stuk kauwgum hebben?

BALDUK: Dat spreekt vanzelf, hé moeder.

Moeder geeft haar zoon een stuk kauwgum en Balduk probeert al meteen een blaas te maken.

Moeder Balduk gaat terug zitten.

MOEDER BALDUK: Dat is toch een schone jongen, hé. Als hij maar niet zot wordt gelijk zijn vader, zotte Balduk.

BALDUK: Goed, Maria lag daar nog altijd te piepen en te kreunen en 'k heb haar dan rechtgetrokken.

MANSE: Geprobeerd om recht te trekken.

MARIA: 'k Was gescheurd ...

MANSE: Het maagdenvlies, hé.

MARIA: Gescheurd van binnen en van buiten. SLIMKE: En ik was haast volledig van de kaart. 'k Kwam terecht in een andere wereld en 'k hoorde er hemelse muziek. Ongelooflijk. (*kondigt aan*) Ode aan het zwakke geslacht. (*doet teken aan*)

de regie dat ze de muziek mogen starten en wijpt op een stoel, verheven boven de anderen)

Muziek: het Ave Maria.

Maria gaat op de grond zitten met opgetrokken knieën en voorovergebogen.

Slimke doet de muziek zachter zetten.

Manse komt bij Maria. Wendt zich tot Balduk.

MANSE: Gij zijt toch een echte smeerlap, hé Balduk!

BALDUK: Ge zoudt het liever zelf gehad hebben. TEGEN MARIA. Allé toe Maria, sta op, sta op. Is dat nu 't schreien waard?

MANSE: Een beeste zijt ge!

BALDUK: Dan weet gij niet dat de beesten de wijven van achter pakken, domme kalle.

MANSE: Ze moesten u voor de rest van uw leven in 't kot steken.

BALDUK: Ga ze het dan vertellen! De gendarms horen dat gaarne, vooral de détails. *(Balduk af)*

MANSE: Allé Maria, toe kind, sta op.

Manse trekt Maria zachtjes recht. Slimke verzoekt de geluidsregie de muziek op te trekken. Iedereen play-backt. En ook Lizatje, Slijperke en Klod de Vos, een tweespan, vervoegen het koortje.

Slimke doet de muziek zachter gaan.

MOEDER BALDUK: *(voor zich)* Hoer, schandaal, schijnheilig jonk, g'hebt u altijd beter voorgedaan dan ge eigenlijk zijt. U door den eersten den besten laten afleken en gebruiken als een slet.

VADER BEERT: Balduk, wat hedde gij nondedju met mijn dochter gedaan. *Balduk op met kussentje (rekwisiet voor zwangerschap)*

BALDUK: Maria is geen uitzondering.

VADER BEERT: Moefe Vrieze is nog maar twintig jaar, nog niet getrouwd en al moeder van drie kinderen.

MOEDER BALDUK: Oele Feeffe is er dertig en heeft één onwettig kind.

VADER BEERT: Maaie Troet heeft twee bastaards. Ze was nog maar veertien als Donder de Beul haar pakte.

MOEDER BALDUK: Muime Taey tweeëntwintig, niet getrouwd en ze verwacht haar derde. Ze had al een kind van Fon en een van Donder de Beul.

VADER BEERT: Verool is er vierentwintig jaar en heeft er vier van vier verschillende venten.

MARIA: Ware ik in uw plaatse, ik ging naar de pastoor. Hij zou Balduk dwingen met u te trouwen, riep Moefe Vrieze.

MANSE: Ik niet. 'k 'n Zou hem zelfs niet willen, maar 'k zou hem een proces aan doen, sprak nog een ander.

MARIA: Ik zou eerst willen weten of ik eraan ben. In geval van niet is 't er weinig aan gelegen en zou ik er mij helemaal niet om bekommeren. In geval van ja, is 't wat anders en dan zou ik mijn best doen om hem op mijn kant te krijgen om mee hem te trouwen, zei Oele Feeffe.

MANSE: Ik zou er echt niet om treuren. Wij hebben allemaal hetzelfde meegemaakt, lachte Muime Taey..

Balduk naar Maria en bindt het kussentje op haar buik. Op dat ogenblik doet Slimke de muziek luider klinken: het Ave Maria bereikt een climax en wordt uitgeregeld.

Fade out

Fade in

Maria piekert over haar lot.

SLIMKE: Piep! (*komt bij haar*) We kunnen dat nog veranderen. Ze nemen dat weg. Aborteren heet dat.

MARIA: 't Is te laat.

SLIMKE: Geen probleem, Maria, 't geen dat gebeurd is, is gebeurd en als daar niets meer aan te veranderen es, est zo. Maar ik wil algelijk met u trouwen.

MARIA: He ...

SLIMKE: Wilde?

MARIA: Onmogelijk ... onmogelijk, zolang tenminste als 't kind niet geboren is.

SLIMKE: Maar dat kind kan mij niet schelen, zeg ik u. 't Gaat om mij en u.

MARIA: 't Kind kan mij wel schelen, mij wel.

SLIMKE: Hewel, ik zal wachten tot dat het geboren is. Wilt ge dan?

MARIA: Ja ... ja ... misschien ... als hij tenminste met mij niet trouwt. Hij is de vader, de vader. Ik

moet hem nemen als hij wil.

SLIMKE: Als hij niet met u trouwt wilt ge dan?

Slimke verleidt Maria tot een kus.

Fietsbelgerinkel.

Beiden schrikken op.

Maria gaat rustig zitten, Slimke blijft staan. Ze doen het verhaal.

MARIA: Manse betrapte ons. (*Manse op met fiets*) Was ze uitgestuurd door Balduk?

SLIMKE: Eén woord aan Balduk (*Manse pikt in; gaan zonder met mekaar rekening te houden in duo*) dat gij hier met zijn lief lag te vrijen en hij slaat u in de grond, (*alleen Slimke*) riep ze mij met opgestoken vingerke toe.

MARIA: Waarom riep ze dat? Waarom ging ze het niet meteen aan Balduk zeggen? Wat hield haar tegen? Of had ze ons toevallig betrap en was dat haar eerste reactie?

SLIMKE: Maria is zijn lief niet. Hij ziet niet eens

naar haar om, reageerde ik op een franke manier en 'k stond versteld van mijn eigen.

MANSE: O, gij stoute muile! Wat weet gij d'er van?

MARIA: Riep ze weer en ze werd kwaad. Maar als ge café houdt heb je niet kwaad te zijn, ge moet u aan iedereen aanpassen en ze besefte dat en ze hield haar in. Maar ze peinsde in haar binnenste Balduk voor haar te winnen, maar Balduk moet geen lief hebben die al door een andere gepakt is en Manse is al door

verschillende gepakt. Ze heeft twee bastaards lopen van twee verschillende venten. Ge ziet van hier! Balduk wilt de eerste zijn.

MANSE: En mag ik nu ook een keer een 't wat zeggen? Ja, 'k heb twee bastaards van twee verschillende venten. Maar ge zijt ook goed op weg, zulle, al zeggen ze dat ge een braaf seutje zijt!

Manse af.

MARIA: Merci Manse, merci.

Fietsbelgerinkel.

SLIMKE: Manse heeft eigenlijk niet helemaal ongelijk, hé.

MARIA: Durft gij dat zeggen, Slimke Snoeck, zet maar aan! Dat ik u nooit meer zie!

SLIMKE: Hewel 't is goed. Ge zult mij nooit meer zien. (*Slimke af*)

Fade out

Accordeonist op. Speelt een weemoedig refrein.

2. HET VERHAAL VAN DE BRUILOFT IN DE 'GELAPTE SJAKO'.

Moeder Balduk, vader Beert, Slijperke, Klod de Vos, Manse en Lizatje eten een stuk taart.

MOEDER BALDUK: 't Is taart van ... 'k Smaak het.

VADER BEERT: 't Is mij kloten gelijk. Ik eet toch geen.

Slijperke veegt zijn mond af, loopt naar de deur.

SLIJPERKE: Mag ik vragen dat het pas getrouwde paar, Maria Beert en Kamiel Balduk, zich op de dansvloer begeven voor de eerste dans ...

Muziek.

Maria en Kamiel op. De aanwezigen applaudisseren.

Ze dansen met gratie op instrumentale tangomuziek.

De anderen doen het verhaal van het bruiloftsfeest.

SLIJPERKE: 't Klassiek scenario. Veel dansen. Veel drinken. Veel leute. Teveel drinken. Minder leute en ja ...

MANSE: En op 't einde werd er inderdaad zoals verwacht gevochten. Zijn we tenslotte geen

vechtersvolk? In de goeie en slechte zin, hé?

SLIJPERKE: Goed gezeid, Manse. De gulden sporenslag?

KLOD: De boerenkrijg?

SLIJPERKE: De geuzenoorlogen?

LIZATJE: We zijn nooit zeer verdraagzaam geweest.

KLOD: We zijn een volk van lange tenen.

SLIJPERKE: Niet vergeten dat we altijd hebben moeten vechten tegen verdrukkers.

KLOD: Dat is ook waar.

SLIJPERKE: En op den duur wordt ge zo wantrouwig dat wie een heel klein beetje anders is, een bedreiging vormt.

LIZATJE: Bange, blanke man, gelijk dat Willem zegt en zingt. Uit schuwte, uit angst is het, Klod. 't Is het eigen volk dat ons bespringt, hé Mariatje.

BALDUK: *(tijdens het dansen)* Scheelt er iets, misschien?

LIZATJE: Kijk daar! Er loopt siroop uit zijn neus.

VADER BEERT: Dat hij het oplikt!

MOEDER BALDUK: Als ze beginnen te vechten ga ik naar huis.

Moeder Balduk gaat weg en wordt onderweg geplaagd door haar zoon Kamiel, die met Maria aan het dansen is.

VADER BEERT: Ik niet. Ik ga supporteren.

(roept aanmoedigingskreten. De anderen doen mee)

KLOD: *(roept naar buiten)* Onnozelaars!

SLIJPERKE: TEGEN PUBLIEK. Dat begint met verwijten en schelden en uitdagen van 'k ga op uw muil kloppen of 'k ga op uw bakkes slaan en een seconde later is het al alzo en belandt er een zijn vuist op een ander zijn kin, geeft de een een stamp en krijgt de ander hem in zijn kloten en beginnen de vrouwen elkaar te krabben en te bijten om het meest *(de anderen slaken kreten van pijn en maken bijtgeluiden)* allé, mensen worden beesten en in de kortste keren staat er daar een horde mannekes in uniform, ge weet wel het soort dat al van in de eerste les het lachen wordt afgeleerd en van plan is om er een serieuze huilpartij van te maken. *(de anderen huilen)*. Allé ja, kijk, dat allemaal om te zeggen dat het trouwfeest besloten werd met het optreden van de flikken die een dozijn vermeende schavuiten in administratieve hechtenis hebben genomen, ze ook nog wat door mekaar geschud en ontuchtend hebben, maar boven alles toch voorkomen hebben dat er doden zijn gevallen. Hip hip ...

ALLEN: Hoera.

Balduk en Maria dansend af.

SLIJPERKE: *vervolgt ...* Eh wie niet meegenomen werd door de gendarms, nam afscheid met een bedanking voor het amusement en een goenavond. O ja, Balduk had redelijk zijn manieren gehouden, had alleen de vrouwen lastig gevallen, maar verder geen kabaal gemaakt en trok uiteindelijk in peis en vree met Maria naar de bedstee. Heb ik allemaal van horen zeggen, want ze hebben mij ook ...

Klod neemt Slijperke in een handgreep en verhindert hem ook het spreken.

KLOD: Dat noemen ze monddood maken. *(laat Slijperke spreken, die duimt voor de goeie demonstratie van zijn makker. Klod knipoogt naar zijn maat)*

SLIJPERKE: ... mij dus ook aangepakt. Nog een kleine anecdote, die niets te maken heeft met de feeste, maar wel met de rijkswacht...

Klod gooit Slijperke tegen de grond.

VADER BEERT: Hopla!

Slijperke krabbelt recht en duimt voor de goeie demonstratie door Klod, die als antwoord knipoogt.

SLIJPERKE: 'k Zou het beter niet vertellen. *(stilte)* Mijn mond bloedt en zo'n dingen brengt de mens op nare gedachten. 'k Loop leeg gelijk de tube van een

koersvelo. Op de berg naar Golgotha. 'k Bloed uit mijn handen (*toont zijn handen, die niet bloeden*), uit mijn voeten, uit mijn zijde. 'k Volg een innerlijke stem. 'k Ga in 't klooster. Maar 'k word er verliefd op Maria, niet de onbevleete maar de poetsvrouw, die altijd gebukt staat. Ze geraakt in verwachting en dan stelt zich natuurlijk de kwestie aller kwesties: abortus of geen abortus. (*schudt zijn hoofd, knijpt zich in het vel, roept*) Hallo, Slijperke? (*lacht*) Ja, 'k ben er nog.
 MANSE: Gij hebt veel fantasie, Slijperke.

SLIJPERKE: Verbeelding, Manse. Fantasie dat zijn rare kronkels.

LIZATJE: Hetgeen dat ge over Balduk en Maria gezeid hebt van die peis en vree naar de bedstee, is ook een rare kronkel. Want 't klopt niet, hetgeen dat ge gezeid hebt. (*roept*) Maria.

Maria, bont en blauw geslagen, op.

Slijperke schiet in een lach.

Vader Beert is aangeslagen; kan zijn emoties niet bedwingen: korte hevige huilbui; haastig weg.

MANSE: Dat doe je niet, Slijperke!

SLIJPERKE: Sorry. Maar 'k peinsde dat ik in een klucht zat. Daar zijn ze ook altijd slecht geschminkt. Sorry, maar dat wist ik niet, dat hij Maria heeft afgerost. Wist gij dat, Klod?

KLOD: Ja.

SLIJPERKE: Gij wist dat?

KLOD: Ja, maar 't is uit mijn gedachten gegaan.

MANSE: Klod was stomdronken. We hebben hem buitengevaagd.

SLIJPERKE: Wat is er precies gebeurd?

MARIA: Manse heeft het mij gelapt.

MANSE: 't Enige wat dat ik verteld heb is dat Maria aan 't totten was met Slimke.

SLIJPERKE: Aan wie verteld?

MARIA: Aan Balduk, natuurlijk.

MANSE: Aan wie anders, tiens? En Balduk heeft dan Slimke over de tafel getrokken en een pandoering gegeven.

KLOD: Ja, dat weet ik nog. 'k Zie Slimke nog liggen en 'k hoor hem zeggen terwijl dat hij recht kruipt: Jenever en bier. En vechten. Altijd 't zelfde. Dat is de Zijstraat. Hier geboren. Hier creveren. Wat is het verschil tussen ons en de beesten, de sterkste wint altijd. Maar dat Balduk Maria heeft afgerost, dat heb ik horen zeggen, of misschien heb ik Maria toch horen roepen ... kreunen... (*kreunt*)

Fade out.

Accordeonist brengt een weemoedig refreintje.

3.

Links in de hoek staat een kruitwagen.

Kamiel hanteert in vertraagde beweging de hamer ondersteund door tromgeroffel. Trommelaar staat op scène.

Rechts staat Lizatje bij de wieg. Maria zit op een stoel. Heeft een hoestbui.

Moeder Balduk zit rechts vooraan.

Fade in. Links. Zie handeling bovenaan.

Fade out.

Fade in. Rechts.

MOEDER BALDUK: Maria, ge zijt ziek.

LIZATJE: Uw kot is te vochtig.

MOEDER BALDUK: Wablief?

LIZATJE: Uw kot is te vochtig.

MOEDER BALDUK: Mijn kot is te vochtig.

Maria hoest.

LIZATJE: Pak nog een beetje van uw fles, Maria.

MOEDER BALDUK: Subiet is ze weer leeg en dan moet er weer een nieuwe komen. En weet ge wat dat kost? Zoveel verdient onze Kamiel niet. LIZATJE: Als 't fleske leeg is haal ik een ander. Weet ge dat? En wat Maria zou moeten hên dat is alle dagen verse eieren en elke dag een stukske vlees.

MOEDER BALDUK: Wat zegt ge daar?

LIZATJE: Gij zijt niet zo duuf dat gij dat niet zou gehoord hên gij.

MOEDER BALDUK: Ik leg er gene cens van mijn eigen bij. Dat zeg ik u. Nooit. Daar heeft zotte Balduk te hard moeten voor werken. Gene cens.

MARIA: TEGEN PUBLIEK. Ik heb tbc. Ge weet wel, die armemensenziekte die enige maanden geleden in Oostende weer de kop opstak. Vandaag te genezen. Toen niet.

Fade out.

Fade in. Links.

Baron en barones Pluimstaart keuvelend op. MEVROUW PLUIMSTAART: Ik laat een schilderij van mij maken, monsieur Pluimstaart, als weldoenster: la dame patronnesse Pluimstaart.

MENEER PLUIMSTAART: Het kan er af, madame Pluimstaart. De aandelen zijn gestegen.

De drummer zet het slagwerk in. Kamiel komt uit rust. Mevrouw Pluimstaart geraakt in de ban van Kamiels energieke bewegingen.

MEVROUW PLUIMSTAART: Monsieur Pluimstaart, 't Is gelijk op de schilderijen van Emiel Claus en Constantin Meunier.

MENEER PLUIMSTAART: Een echte werkmens. Een proleet, madame Pluimstaart.

MEVROUW PLUIMSTAART: Zo'n schoon lichaam, monsieur Pluimstaart, 'k zou het eens willen betasten, de spieren voelen.

Zij trekt haar handschoen uit. Kamiel gromt. Ze lopen weg. Meneer Pluimstaart struikelt over de kruiwagen.

MEVROUW PLUIMSTAART: Edouard! Edouard!

MENEER PLUIMSTAART: Les communistes!

Haasten zich weg.

Kamiel hurkt neer.

Opzichter proestend op, verkneukelt zich in de tuimeling van de edellieden. Wordt ernstig bij het

zien van zijn ondergeschikte.

OPZICHTER: Diene keurtewagen moe tegen dienen muur daar staan. Orde moet er hier zijn. Zijde doof misschien?

BALDUK: Als ge een hele week van zes uur 's morgens tot acht uur 's avonds in de regen moet werken dan zoude wel doof worden.

OPZICHTER: Heb ik u wel goed verstaan?

BALDUK: We zijn versteven. Die zak op onze kop is zoppenat.

OPZICHTER: Meneer had misschien ook nog geerne een druppel gehad om hem te verwarmen of een schunnen impermeabel? Allemaal op kosten van den baas zeker? En waarom geen

handschoenen? En een warme muts?

BALDUK: Dat heb ik allemaal niet gezegd. *(komt naar voor; tegen publiek)*

Ongelooflijk vanwaar dat we gekomen zijn. En zeggen dat er nog altijd mensen op de wereld zijn die in de meest mensonwaardige omstandigheden moeten werken en dan nog dank u moeten zeggen aan de boer Clercks en al die andere dynamische werkgevers die met hun kapitaal en fabrieken naar die landen getrokken zijn waar ze het volk nog kunnen uitbuiten ter ere van de keizer, de koning, de president en zichzelf en ook van ons.

Opzichter duwt Balduk een rij achteruit.

OPZICHTER: TEGEN PUBLIEK. In de beste der werelden is het ieder voor zich. 't Leven is een strijd en alleen de sterksten overleven. Onze voorouders hebben het overleefd omdat zij bastaardkinderen van Franse koningen en prinsen waren en daardoor in de beste omstandigheden, rond de paleizen en de kastelen, zijn grootgebracht. Het was dan ook niet het volk, maar gevallen en gedegenereerde edellieden die de oproer kraaiden: Oorlog aan de paleizen! Vrede aan de hutten. En nu terzake, Balduk. D'r zijn knechten en meesters, vergeet dat nooit.

BALDUK: Gij hebt van mij niet te klagen.

OPZICHTER: Dat zou er nog aan mankeren. Voor uw plaats staan er 10, wat zeg ik, 20 gereed, manneke. En doe nu wat ik bevolen heb.

BALDUK: Diene keurtewagen staat daar al altijd. Wie er zijn poten over breekt, is een lomperik.

OPZICHTER: 'k Zeg het nog ene keer.

BALDUK: Gij zoekt mij al lang, hé Rosse? Gij ligt hier altijd rond mij te draaien.

Maar wat gij niet ziet is dat ik hier werk gelijk een beest. Wie doet mij achter?

Niemand. En voor zo'n onnozele keurtewagen zoekt gij ambras.

OPZICHTER: Zet hem daar.

BALDUK: 't Is acht uur en 't is zaterdagavond. Wij gaan naar huis. De week is uit. Ik zal hem maandag wel op zijn plaats zetten.

OPZICHTER: TEGEN PUBLIEK. 'k Zeg, zet

hem op zijn plaats. Hij weigert. 'k Pak mijn stok en 'k dreig ...

BALDUK: TEGEN ZIJN FAMILIE, DIE DE RECHTER KANT VAN DE SCENE BEZET. 'k Pak hem zijn stokske af en 'k breek het over mijn knie.

OPZICHTER: 'k Wil hem te lijf gaan, maar hij pareert mijn slag en geeft mij daar een mep in mijn maag en een schop in mijn partij, dat 'k neerga. Tot zover 't verslag dat ik aan mijn baas heb gedaan. En die heeft daaruit de juiste conclusies getrokken en Balduk op straat gezet.

Opzichter maakt aanstalten om weg te gaan. Ziet de kruiwagen staan. Neemt hem op en rijdt ermee weg.

Balduk schatert het uit.

OPZICHTER: Wie laatst lacht, best lacht.

BALDUK: Juist. Juist.

Drummer zet in. Balduk opnieuw aan de slag.

Fade out.

Accordeonist brengt een weemoedig refrein.

4.

Huize Balduk. De vorigen.

Maria zit recht in bed om te eten; Lizatje roert in de pap om uit te scheppen voor Maria en haarzelf; moeder Balduk heeft haar bord al uitgelepeeld.

MOEDER BALDUK: Te zoet! Veel te zoet!

Opzichter als pastoor op.

BALDUK: We zijn hier niet in de bloeiende wijgaard. Ge zit in 't verkeerde stuk.

LIZATJE: Toch niet.

PASTOOR: 'k Peins het ook niet. Wat moest ik weer komen zeggen?

LIZATJE: Wel, dat ze aan de Leie een groot fabriek gaan bouwen, waar ze wel tweehonderd man werkvolk zullen nodig hebben. Heel de Zijstraat zal er kunnen werken, heb je gezegd. En dan is 't gedaan met de misdadigheid.

PASTOOR: Voilà, ge weet het nu. Meer moest ik niet zeggen, zeker?

BALDUK: Gaat dan maar voort.

PASTOOR: 't Was kort en goed.

Pastoor af.

MOEDER BALDUK: Kamiel, gij zijt toch geen ketter, hé?

Slijperken en Klod op.

SLIJPERKE: Hebt ge hem toch binnengelaten?

KLOD: En wat zei ie?

LIZATJE: Wel, dat ze aan de Leie een groot fabriek gaan bouwen, waar ze wel tweehonderd man werkvolk zullen nodig hebben. Dat heel de Zijstraat er zal kunnen werken. En dat het dan gedaan is met de criminaliteit.

SLIJPERKE: En?

BALDUK: Wadde?

SLIJPERKE: Ziet gij dat zitten? Peinst gij dat ge er aan uw trekken kunt komen?

KLOD: Wel ... ik weet niet want wij hebben nooit in een fabriek gewerkt maar er veel over horen zeggen. Mijn broer heeft nog in een fabriek gewerkt.

MOEDER BALDUK: Wie is dat dan?

KLOD: Hij is dood. Door een machine opgepakt.

SLIJPERKE: En de hele dag stof ...

KLOD: En daar krijgt ge een stoflong van ...

SLIJPERKE: ... gelijk de Walen in de koolmijnen.

KLOD: Ge kunt daar nog gaan werken.

SLIJPERKE: Lawijt van de machine ...

KLOD: Om doof van te worden!

SLIJPERKE: Geen daglicht ...

KLOD: En daar wordt ge gegarandeerd blind van.

SLIJPERKE: De stank van de vapeurs ...

KLOD: Die u uw reuk en uw smaak doen verliezen.

SLIJPERKE: Dus wat schiet er bij dat alles van u over?

KLOD: Een dove, blinde man ...

SLIJPERKE: ... zonder smaak ...

KLOD: ... zonder reuk ...

SLIJPERKE: ... en met bovendien een stoflong ...

KLOD: ... die u hindert om te ademen ...

SLIJPERKE: ... en wie niet meer kan ademen ...

Klod demonstreert piepende ademhaling van een dove blinde man.

LIZATJE: Allemaal zever. De fabriek zal een zegen zijn voor ons dorp en heel de streek. Dan zal 't gedaan zijn met dat gezuip en dat vechten in de Zijstraat. Dan moeten de mannen 's morgens ne klare kop hebben om aan de machines te kunnen staan en daar zullen ze 's avonds wel moeten op peinzen. En nu veurt.

BALDUK: Peinsde gij dat gij hier de baas zijt misschien?

MOEDER BALDUK: Iedereen loopt hier maar binnen en buiten. 't Is hier lijk op een duivenkot. Ik ben een vreemde in mijn eigen huis.

BALDUK: Hier komt en gaat iedereen die wil. Weet gij dat?

MOEDER BALDUK: 't Is mijn huis nog altijd.

SLIJPERKE: Kom vanavond naar de gelapte Sjako.

Fade out.

Accordeonist brengt een weemoedig refrein.

5.

Maria, Balduk, Moeder Balduk.

Maria, in bed, veert recht.

MARIA: *(roept)* Lizatje!

BALDUK: Lizatje zit al lang in haar nest.

Maria komt uit haar bed. Komt naar voor. terug naar haar bed. Ter hoogte van Balduk stijgt de walging. Ze zoekt steun bij een stoel aan tafel. Ze braakt.

MARIA: 'k Moet er van walgen. Ik ben zo niet. Ik ben geen lachwekkend, onnozelen seutje! G'hebt mij nogal in een rol gemaneuvreerd, hé Balduk. 'k Draag weer een kind. 'k Heb tbc van in dat vochtig kot. Geen inkomen, geen eten. Straks moet ik dus doodgaan van ellende?

BALDUK: In een drama vallen er meestal doden. En ja, 'k vrees dat dat hier uw lot zal zijn.

Stilte.

Maria maakt er even een drama van waarvan zij de regie voert.

MARIA: Kamiel alstublieft, ga vanavond toch niet naar de gelapte Sjako. Doe dat niet, Kamiel, voor ons, voor mij en voor ons kind. (*stilte*) Gij nu.

BALDUK: Is 't waar dat ge er weer aan zijt?

MARIA: Kan beter.

BALDUK: (*herneemt*) Is 't waar dat ge er weer aan zijt?

MARIA: Goed zo. G' hebt de goeie toon. Houd hem. Nog 'n keer.

BALDUK: (*herneemt*) Is 't waar dat ge er weer aan zijt?

MARIA: Ja, Kamiel.

BALDUK: Is 't van mij?

MARIA: Maar Kamiel, hoe durft gij toch zo iets zeggen?

BALDUK: 't Is over dat daar. Met dat waterhoofd.

MARIA: Ons Mathildeke heeft geen waterhoofd, Kamiel. (*snikt*)

Balduk op met de bedoeling van te vertrekken. Maria pakt zijn arm.

Er volgt een feest van ellende.

Moeder Balduk zingt een levenslied van de Zangeres Zonder Naam, in duo met vader Beert.

Maria en Balduk zetten het spel - eerder gebaren- dan woordenspel onder het gezang verder.

MARIA: Laat ons in ons bed kruipen, Kamiel, ik voel mij niet goed.

BALDUK: Uit mijn ogen gij.

MARIA: 'k Smeek u Kamiel, laat ons in ons bed kruipen.

BALDUK: Werken, wroeten, lijk een beest voor u en dat jong. En nu weer een ander. Stank voor dank.

MARIA: Ach Kamiel, spreek toch zo niet.

BALDUK: Kruip alleen in uw nest.

MARIA: Gij ook, Kamiel? Ik laat u niet graag hier zitten piekeren. Ge steekt dan van alles in uw kop. Morgen is 't er were nen dag Kamiel, den dag brengt raad. Gauw, kom, laat ons in ons bed ...

BALDUK: Kruip alleen in uw nest, zeg ik u, of 'k sla d'er u in.

MARIA: Och Here ...

Tableau vivant: Balduk die uithaalt naar Maria.

Finale levenslied. Applaus. Moeder Beert en vader Balduk groeten en gaan af.

BALDUK: Maak dat g'hier wegkomt en pakt uwen bastaard mee.

MARIA: Bastaard?

Maria zingt een wiegeliedje à la 'Wie zal er ons kindeke dauwen ...'

Wordt op applaus onthaald door Slijperke en Klod die binnenvallen. Slijperke naar Balduk. Klod naar Maria en in plaats van het kind te kietelen, kietelt hij Maria die ermee kan lachen. Balduk weet met Slijperke te ontkomen. Klod groet Maria, die merkt dat de anderen verdwenen zijn.

MARIA: (angstig) Kamiel! Vuile smeerlappen!

KLOD: Sorry. (en af)

Fade out.

Accordeonist brengt een weemoedig refrein.

6.

Cabaret.

Manse is dienstster.

Balduk, Slijperke en Klod drinken champagne en roken Havanas.

Muziek en lichten aan.

Een stripteaseuse komt dansend op.

BALDUK TOT STRIPTEASEUSE: Vanwaar zijt
gij afkomstig, mijn schoon kind?

STRIPTEASEUSE: Van Dentergem.

BALDUK, *duim omhoog*: Eigen volk eerst.

Allen lachen met die uitspraak.

KLOD: Balduk, 't is niet om te gaan pensjagen dat we u geïnviteerd hebben.

BALDUK: 'k Heb nochtans een goeie tweeloop.

SLIJPERKE: Een tweeloop zeg je wel?

KLOD: (*lachend*) En kunt ge daar dan twee keer achtereke mee schieten?

BALDUK: Ja, als ik er twee cartouchen in steek.

SLIJPERKE: Kijk, Balduk, er zijn effenaf drie schitterende, eminente, elegante
uitwegen voor uw miserie:

1. drugskoerier aan de haven van Antwerpen ...

KLOD: Of aan de haven Zeebrugge.

SLIJPERKE: Of de luchthavens van Wevelgem, Deurle en Middelkerke.

KLOD: 2. prostitutie, als pooier kunt ge opgenomen worden in wat dat ze in de
gazetten de bende van den miljonair heten maar eigenlijk deel uitmaakt van de
holding Plucobe, PluimstaartcompagnieBelgique

SLIJPERKE: Plu = Pluimstaart, Co = Compagnie, Bè = Belgique, Plucobè.

KLOD: En daar kunt ge aandeelhouder, actionair van worden op voorwaarde dat
ge een stal hebt.

BALDUK: Wablief?

SLIJPERKE: Geen varkens- of koestal natuurlijk,

BALDUK: Dat heb ik ook niet.

SLIJPERKE Maar een renstal met goed te berijden merries en

veulens om een beeld te gebruiken. We zijn trouwens een volk van lyrische beeldenmakers.

KLOD: Hij bedoelt een renstal met prostituees, een hoerenkot.

BALDUK: 'k Ben niet achterlijk, zulle!

KLOD: Jammaar wel eh, kijk eh ge moogt ze zelf recruteren of gaan uitzoeken. Geen kinders of jonge gasten. Dat doen wij niet. En de meisjes die nieuw zijn in 't vak krijgen een opleiding in 't bisdom, allé in 't pand waar dat vroeger de bisschop woonde.

BALDUK: 'k Peins aan Lizatje. Maar ook vooral aan Poolse meisjes.

SLIJPERKE: Ge zijt op de hoogte, hoor ik.

KLOD: Maar er is een groot verschil tussen klant zijn en handelaar zijn en vooral in de portemonnee, haha, trouwens de twee gaan niet samen. Dat is een erecode. Ge moogt er bij manier van spreken zelf niet opkruipen, tenzij ze 't zelf willen natuurlijk.

SLIJPERKE: 3. Handel in en transport van gestolen auto's. Dat spreekt voor zich zelf. Alles zit in de Holding Plucobè. Dat zijn wij, dat zijn zij. Als kleine schakel in het grote geheel wordt ge toch regelmatig op de hoogte gehouden van uw rechten maar ook van uw plichten, Balduk.

KLOD: In wapens doen we niet. Dat is voor de concurrentie.

SLIJPERKE: Vragen?

BALDUK: Ook geen hormonen?

SLIJPERKE: Daarvoor moet ge een universitair diploma hebben.

KLOD: Dat zeggen ze om er ons buiten te houden.

SLIJPERKE: Enfin 't behoort niet tot het Plucobepakket.

BALDUK: Is 't of of of en en?

SLIJPERKE: Wat wilt ge zeggen?

BALDUK: Dat ik het al wil doen. Drugs en hoeren en auto's.

KLOD: 't Een hangt aan 't andere.

SLIJPERKE: Maar de een is beter in 't een en de ander in 't andere.

Ondertussen is de opzichter-aalmoezenier verschenen. Heeft een spiegeltje bij om seinen te geven. Richt het zo dat Klod een flits in zijn oog krijgt. Klod en Slijperke reageren en gaan naar de man toe. De man praat met zijn hand voor zijn mond omdat Balduk het niet mag horen. Balduk herkent de opzichter, nu ook pastoor. Klod en Slijperke komen terug bij Balduk.

SLIJPERKE: We hopen dat we u mogen betrouwen, Balduk. Vanaf nu, één woord teveel of ge gedraagt u niet of ge doet niet wat u opgelegd is en (*maakt samen met Klod het beruchte kopafgebaar*). We zijn geen koorknapen maar gangsters in de goeie, 'k zeg wel goeie betekenis van het woord.

BALDUK: Heeft dat crapuul (*wijst naar de opzichter die staat toe te kijken en nu haastig verdwijnt*) u iets gezegd misschien. 'k Heb nog een eitje met hem te pellen.

KLOD: Wil je wraak?

SLIJPERKE: Als 't dat is ...

KLOD: ... dan zit ge goed.

SLIJPERKE: We gaan eens zien wie er hier de sterkste is: hij of wij.

BALDUK: 'k Heb nog een eitje met hem te pellen.

KLOD: Een serieus ei?

BALDUK: Hij heeft mij in mijn eer gekrenkt.

SLIJPERKE: Dat is wat wij bedoelen met gangster in de goeie betekenis van het woord.

KLOD: Ge zijt dus 'n echten, gelijk dat we in het West-Vlaamse milieu zeggen.

SLIJPERKE: Nu dat we met z'n drieën zijn kunnen we ons de drievuldigheid noemen. Onafscheidelijk gelijk de vader, dat ben ik, de zoon dat zijt gij Balduk en de geest dat is Vos Den Klod.

KLOD: Klod de Vos;

SLIJPERKE: Wat zei ik misschien?

KLOD: Vos den Klod.

SLIJPERKE: Dat is 't zelfde.

KLOD: Dat is niet 't zelfde.

SLIJPERKE: Godverdomme, gij hebt lange tenen.

KLOD: Juist is juist.

SLIJPERKE: Allé vooruit, 'k stel voor dat we de vijand uit de weg ruimen. Ge moogt daar niet teveel gras laten over groeien of ge zit zelf onder 't gras vóór dat ge 't weet. Een klein vermoeden is genoeg om de doodsmachine in beweging te brengen. Trouwens hij is aalmoezenier van de straatmadeliefkes en is ook geldcoerier ...

KLOD: ... was geldcoerier, toen den Ambrosiano, die bank van het Vaticaan, nog niet failliet was.

SLIJPERKE: Maar hij weet veel.

KLOD: Ja, van horen zeggen. 't Is maar een kleine garnaal.

SLIJPERKE: Kleine garnaal of dikke paling, 'k vergeef hem nooit die keer dat hij op mijn tenen getrapt heeft. En hij droeg van die soldatenschoenen en ik sandalen met de tenen bloot. En geen pardon, hé. Hij keek nog niet eens om als ik ai riep. Ge vindt dat misschien belachelijk.

KLOD: (lacht) Ik vind dat niet belachelijk. Ik noem dat tergen en dat begint daarmee en dat eindigt met ... ja met martelen. Van tergen komt er martelen.

BALDUK: Martelen?

KLOD: Martelen.

SLIJPERKE: Niemand gaat om hem treuren. 't Is 'n eeuwige intrigant, een verklikker eerste klas, eerste klas. Waarop wachten we om hem ritueel te slachten? We gaan zijn bloed drinken ...

Balduk moet braken.

SLIJPERKE: (*vervolgt*) ... en zijn lichaamsdelen in een plasticzak van den ALDI steken. ALDI is Duits en we zijn tegen de Duitsers. Dat moet ge aannemen. We willen hebben dat het volgens de voorschriften gebeurt. Wacht hier op ons.

Slijperke, Klod en Manse af.

Balduik geniet van de wijn en de stripteaseuse.

Gelach in de coulissen van Manse, Klod en Slijperke. Balduik is op zijn hoede. De stripteaseuse leidt hem af.

Manse op met voorschot. Strikt die rond Balduiks middel en gaat zitten. Klod op met baseballknuppel, overhandigt die aan Balduik en gaat zitten. Slijperke op met kelk, overhandigt die aan Balduik en gaat zitten.

BALDUK: TEGEN PUBLIEK. Doe ik het of doe ik het niet, dat is de kwestie. Want ge moet ook naar de toekomst kijken. Wraak, goed en wel maar... Als ik hem nu eens halfdood in plaats van heel dood sla.

SLIJPERKE: Ge piekert, Balduik. Een teken dat ge angst hebt. Waarom in godsnaam? We hebben relaties tot in den hemel, haha.

Balduik af.

Slijperke, Klod en Manse beginnen poker te spelen. De muziek zwelt aan. De stripteaseuse danst de finale. We horen de doffe slagen en het gehuil van de opzichter die neergeknuppeld wordt.

7.

Maria, moeder Balduik en vader Beert.

Het lied van Brel 'La dame patronesse'.

Madame Pluimstaart op met een korf vol eetwaren. Terwijl het lied loopt, maakt zij de korf leeg en legt de waren op tafel.

PLUIMSTAART: TEGEN PUBLIEK. Ik ben madame Pluimstaart, madame la patronesse, bekend als weldoenster, stichtster van de werken van liefdadigheid. 'k Bevind mij nu in een zwaar getroffen familie. De man zit in de gevangenis voor moord en doodslag. Ja, het is correct wat er in de gazet staat, mijn man, de baron, is ondervraagd. Meer niet. We kunnen dus, gelukkig voor de vele arme mensen, onze werken van barmhartigheid voortzetten.

Mevrouw Pluimstaart groet moeder Balduik, Lizatje.

LIZATJE: En dat is mijn vader, Cyriel Beert.

Vader Beert wendt zich af. Mevrouw Pluimstaart gaat naar Maria. Lacht minzaam.

LIZATJE: G'hebt zo'n schone frak aan, madame Pluimstaart. 'k Zou hem ook eens willen aandoen.

VADER BEERT: Pak hem af.

Pluimstaart doet haar jas uit.

PLUIMSTAART: Hier mijn kind, kijk ge moet dat zo aandoen.

LIZATJE: En zo'n schoon kleed.

PLUIMSTAART: TOT MARIA. Hoe is de naam?

MARIA: Maria, madame Pluimstaart.

Lizatje rukt Pluimstaarts kleed open. Pluimstaart verzet zich. Er ontstaat een worsteling waarbij Lizatje Pluimstaart bijna het kleed van het lichaam trekt. Pluimstaart vlucht weg.

LIZATJE: ROEPT HAAR ACHTERNA. Sociale werkers hebben we van doen. Geen schijnheiligaards die hier hun hemel willen komen verdienen op ons miserie. *(gaat de barones achterna en jaagt haar weg zoals men wilde katten van het erf jaagt)*

MOEDER BALDUK: Waar is Kamiel?

MARIA: Kamiel is in Gent, moeder.

MOEDER BALDUK: Wat doet hij in Gent?

MARIA: Hij zit in 't gevang, moeder.

MOEDER BALDUK: Wat zegde?

MARIA: Dat hij in 't prison zit, in den bak, moeder.

MOEDER BALDUK: VLIEGT PLOTS UIT. Gij liegt, gij hebt altijd gelogen, Kamiel werkt aan de Leie, Kamiel is 'n brave, n' goeie jongen, die sebiet ga gaan thuiskomen, 't is zaterdag.

MARIA: 't Is maandag moeder.

MOEDER BALDUK: Kamiel had nooit met u mogen trouwen, nooit weet ge dat?

MARIA: Ja, moeder, dat weet ik.

MOEDER BALDUK: G'hebt hem in 't koren gelokt, dat hêdde, ge moest hem hên. Kamiel had beter verdiend.

MARIA: Ja, moeder, da's waar. Da's waar. Da's waar.

VADER BEERT: Slimke, ge weet wel dat jongetje dat in 't begin van 't stuk met mijn dochter wilde vrijen. 'k Heb een foto gezien en hij stond er zo op. *Slimke op met houten valies, poseert, lacht naar het publiek. Blijft eventjes poserend staan en gaat dan terug.*

VADER BEERT: *(vervolgt)* Slimke is naar Amerika vertrokken met Oculi en Maria en Mielken Djeurens en Clothilde en Ivan en Peetsen. Moeder Stefanie is alleen achtergebleven. 'k Weet niet wat er met haar zal gebeuren want de barones, madame Pluimstaart, gaat dat doeningeske verkopen om er appartementen op te zetten, ge weet weet wel, de firma ImPluCo, Im = Immobiliën, Plu = Pluimstaart, Co = Compagnie.

Impluco.

Fade out

8.

Begeleid door de accordeonist zingen Moeder Balduk en vader Beert een lied van de Zangeres Zonder Naam.

Maria spuwt bloed in een kommetje dat Lizatje vasthoudt.

Balduk, Slijperke en Klod vreten zich vol.

LIZATJE: Maria heeft bloed overgegeven. *(verdwijnt met kommetje naar buiten en komt terug binnen. Tot het drietal aan tafel)* 't Smaakt, hé. Maria verdraagt toch

geen eten meer. We kunnen wij er maar deugd van hebben. 't Komt niet van de barones maar van 't OCMW.

VADER BEERT: 't Is dat er een socialist in 't bestuur zit, 't zou anders geen waar zijn!

MOEDER BALDUK: Wij zijn geen socialisten, Beert. Mijn vent las Het Volk, tegen de socialisten.

SLIJPERKE (*met volle mond*): Voor zo goeie fret wil ik ook wel wat bloed spuwen.

KLOD (*met volle mond*): 'k Wil alle weken een halven emmer spuwen.

Slijperke en Klod staan recht.

SLIJPERKE: Salut!

KLOD: We gaan op ons renten gaan leven.

BALDUK: Wacht, ga nog niet voort, 'k heb nog een dessert. (af)

SLIJPERKE: We worden hier nogal verwend.

KLOD: 't Is 'n teken dat we 't verdienen, zeker.

LIZATJE: Wat gebeurt er?

SLIJPERKE: Ge gaat verschieten!

Stilte.

BALDUK: (*roept van buiten*) Allé, waar blijft ge?

Slijperke en Klod af.

Twee schoten uit een tweeloop.

Balduk op met tweeloop en een bebloede doek waarin twee penissen.

BALDUK: De vergelding. 't Was zij of ik.

MOEDER BALDUK: Ze deugden niet, hé, die twee! Geen een van de twee.

VADER BEERT: Jammaar ja ...

Lizatje komt kijken wat er in die doek zit.

LIZATJE: Wat zit er daar in?

BALDUK: Als ge dat ziet, gaat ge het allemaal verstaan.

Balduk opent het stuk doek.

LIZATJE: Eèèèè. G'hebt hun vinger afgesneden!

BALDUK: Ja, dat vingerke van tussen hun benen. Dat is de trofee van de overwinnaar. 't Recht van de sterkste.

MARIA: IN COMA. In 't prison. In 't prison zit hij.

Balduk haalt de schouders op en legt de penissen onder de tafel. Realiseert zich niet dat Maria ijlt, de anderen beseffen het wel.

LIZATJE: Hoe was 't in 't prison, Kamiel? (*stilte*)

MARIA: IN COMA. In 't prison. In 't prison. Zit hij.

Ze kijken allen naar Maria tot het weer stil is.

LIZATJE: Wie zat er nog allemaal in 't prison?

BALDUK: D'r zat ook 'n socialist. Weg met het bezit! Alles is van iedereen! De grond is van de boeren! De machines en de fabrieken zijn van de werkmensen.

Om dat te krijgen zal 't er geweld moeten gebruikt worden ... Hij preekte geweld, opstand ...

VADER BEERT: *(met ingehouden stem)* Debout, prolétaires, debout! Wordt wakker! Wordt Wakker! Voulez-vous être libres? Voor vrijheid en recht, ongeknecht! Pulvérisez ce vieux monde pourri. De wereld is rot, steekt hem in brand. Faites table rase de toutes ces institutions - weg met die maatschappijen - qui consacrent votre misère et votre servitude - die van ons slaven maken en armoedzaaiers- . Jan Pellering. Vergeten redenaar en anarchist. Anarchist, weg met de staat, weg met de kerk, weg met al het gezag *(korte stilte)* vrije sex *(stilte)*

BALDUK: Waarvan akte.

MARIA: IN COMA. In 't prison. In 't prison zit hij.

Allen kijken naar Maria tot het weer stil is.

LIZATJE: Wat gaat gij nu doen, Kamiel?

BALDUK: Buitenwipper in een kaberdoeske.

MARIA: IN COMA. In 't prison. In 't prison zit hij.

LIZATJE: En wie zit er in dat kaberdoeske? Manse zeker?

BALDUK: Gij.

LIZATJE: Ik?

BALDUK: Waarom niet? We gaan veel geld verdienen. Een nieuw leven. Zij heeft mij nooit gewild, nooit geirne gezien. Alles had ik voor haar willen doen, alles, maar ik kost eh ... ik en kost er niet bij, zij stond zo ver van mij dat ... dat is het, nondedju, dat is het.

LIZATJE: Vloek niet, Kamiel. G' hebt haar verkracht. Met mij zoudt ge dat niet moeten proberen.

BALDUK: Met u zou ik dat nooit proberen, Lizatje, nooit.

(hij neemt haar vast, hij knuffelt haar, betast haar, zij laat begaan)

Gij zijt een wijveke naar mijn herte. Gij hêt geen streken. Gij zijt rechtuit.

Gewoon. Gij zijt er een van ons, van de Zijstraat. Gij weet wat een vent moet hên.

Gij hebt het hart op de rechte plaats.

(de vrijpartij wordt heviger)

MARIA: *(veert recht)* Lelijkaard. Smeerlap. Wat? In het huis waar ik ziek lig. In de kamer zelf waar ik lig dood te gaan. Met mijn eigen zuster.

BALDUK: Het blijft in de familie.

Stilte.

MARIA: Kom hier, Liza, dat ik u mijn zegen geef vóór ik van dit tranendal afscheid neem. Kom hier. En kniel. En gij ook, Kamiel.

Kamiel reageert niet.

Lizatje zit geknield voor haar zuster neer. Maria wil haar een muilpeer geven, maar Lizatje trekt zich weg waardoor Maria haar mist en door die misser uit haar bed tuimelt en bewusteloos valt.

BALDUK: 't Is gedaan ermee. Gedaan. Stop. *(fluit op zijn vingers)*

Klod, Slijperke en Manse op.

Maria veert recht.

MARIA: Helaba!

SLIJPERKE: Is Luc Versteylen hier?

MARIA: Mag ik eerst nog naar de hemel gaan?

VADER BEERT: Naar de wc?

MARIA: Naar de hemel, vader.

VADER BEERT: 'k Heb u nooit iets verboden. Waarom zou ik dat nu doen?

MARIA: Ik stijg ten hemel. *(ze neemt een aanloop, snelt vooruit. Stopt. Springt omhoog en omt neer)* 'k Ben er. *(ze wuift naar het publiek en gaat af)*

VADER BEERT: Doe ze de complimenten.

BALDUK: TEGEN PUBLIEK. Tot hier onze interpretatie van een interpretatie en adaptatie van een novelle van Cyriel Buysse. Er zitten een aantal grove mankementen in. Bewust. We hebben het tweede kindje niet laten geboren worden. Er zitten natuurlijk ook een aantal aanpassingen en nieuwigheden in, actualisering van gedateerde feiten en situaties heet dat. Zonder de waarheid al teveel geweld aan te doen, kunnen we u verklappen wat er nadien met ons gebeurd is.

LIZATJE: Ik ben niet met Balduk getrouwd en ook niet met iemand anders. De baron heeft mij zwanger gemaakt, maar er ook voor gezorgd dat ik er van af geraakte. Ik heb altijd voor mijn vader gezorgd.

MANSE: Ik correspondeer met Slimke in Amerika. Volgend jaar komt hij naar België en hij gaat bij mij overnachten. 'k Heb een nieuw bed gekocht met een baldakijn. Schone schone schone. Zo met de hemel boven uw bed.

SLIJPERKE: *(met spraakgebrek)* Nadat hij ons had koud gemaakt, eerst ik, dan hem ...

KLOD: 'k Had mij achter hem weggestoken.

SLIJPERKE: ... zijn we Balduk uit het oog verloren.

KLOD: Pang! Ging dat en 'k zag niets meer. Niets.

Niets.

SLIJPERKE: Had ik het moeten overleven, 'k ging een schonen geweest zijn met dat gat in mijn hoofd.

KLOD: En ik was getroffen in mijn hart. 't Had nog nooit gebloed gelijk ik dan gebloed heb. Al mijn liefde voor de medemens stroomde weg tussen de tegels van Balduks plankier.

SLIJPERKE: En ik lag tegen de achterdeur met mijn hoofd in een waterplas. 'k Heb nog willen drinken, maar 't water trok in de grond.

BALDUK: 't Is dat het zo moest zijn!

KLOD: 't Is dat het zo moest zijn.

SLIJPERKE: 't Is dat het zo moest zijn, Balduk, dat gij zot geworden zijt gelijk uw vader, zotte Balduk.

BALDUK: Een zot kan niet dichten gelijk ik dat kan. In mijn opstel over de teleurgang van de Waterhoek heb ik geschreven, eerst met een griffel, dan met een

dik potlood ... wat heb ik weer geschreven, moeder, g'hebt het toch niet uitgevaagd? Neen, neen want 't gaat over u, nu weet ik het weer. (*roept*) Moeder! Vader Beert! (*brengt beiden naar het midden; moeder zet hem zijn baseballpet op*) Wel hoe dat mijn moeder aan haar einde gekomen is? 't Is erg, hé, 't is erg, hé, één misstap in haar leven! Mijn moeder is in de beerput gesukkeld en verdronken. (*moeder Balduk overhandigt aan vader Beert een doodsprentje en vader Beert beantwoordt dat met een 'innige deelneming*) En hoe dat vader Beert aan zijn einde gekomen is? Vader Beert heeft zich dood verslikt. Neen, 't is anders, hij vergat te slikken en is gestikt. Zijn lever werkte niet meer. (*vader Beert overhandigt moeder Balduk een doodsprentje en moeder Balduk beantwoordt dat met een 'innige deelneming'*) En hoe dat het mij is vergaan? De titel van het stuk zegt het 'Het recht van de sterkste volgens Balduk'...

MOEDER BALDUK: Hier uw pet. Wacht. 'k Ga ze schoon recht zetten.
Moeder Balduk zet de pet op Balduks hoofd.

BALDUK: Het recht van de sterkste. Ik ben met koningin Fabiola getrouwd en met mij gaat het tamelijk goed.

EINDE